Ekonomikas ministrija

KĀDAS PRASMES LATVIJAI BŪS NEPIECIEŠAMAS LĪDZ 2040. GADAM?

Normunds Ozols
Ekonomikas ministrija
Analītikas dienests
normunds.ozols@em.gov.lv

2026. gada 4. novembris

EM VIDĒJA UN ILGTERMIŅA DARBA TIRGUS PROGNOZES 2026

- Darba tirgus prognozes sagatavotas vidēja termiņa periodam līdz 2030. gadam un ilgtermiņa periodam līdz 2040. gadam
- Prognozes balstās uz Ekonomikas ministrijas izstrādātajiem tautsaimniecības un demogrāfijas attīstības **bāzes un mērķa scenārijiem**
- Prognožu pamatā izmantoti **struktūrpolitikas mērķi** no Latvijas vidēja un ilgtermiņa plānošanas dokumentiem
- Mērķa scenārija izaugsmes pieņēmumi vidējā termiņā balstīti uz vidēja termiņa ekonomikas prioritātēm, kas noteiktas Ekonomikas ministrijas informatīvajā ziņojumā Par Latvijas ekonomisko attīstību – **paredz dubultot Latvijas IKP apmēru līdz 2035.gadam**
- 2026. gada prognozēs plašāk izvērtēta mākslīgā intelekta attīstības ietekme uz darba tirgu

Prognozes ļauj laikus paredzēt darba tirgus neatbilstības – iespējamās tendences un riskus, ja saglabājas esošā izglītības piedāvājuma struktūra

EKONOMIKAS IZAUGSMES MĒRĶA SCENĀRIJS

MĒRĶIS - LĪDZ 2035.GADAM DIVKĀRŠOT LATVIJAS EKONOMIKAS APMĒRU (IKP)

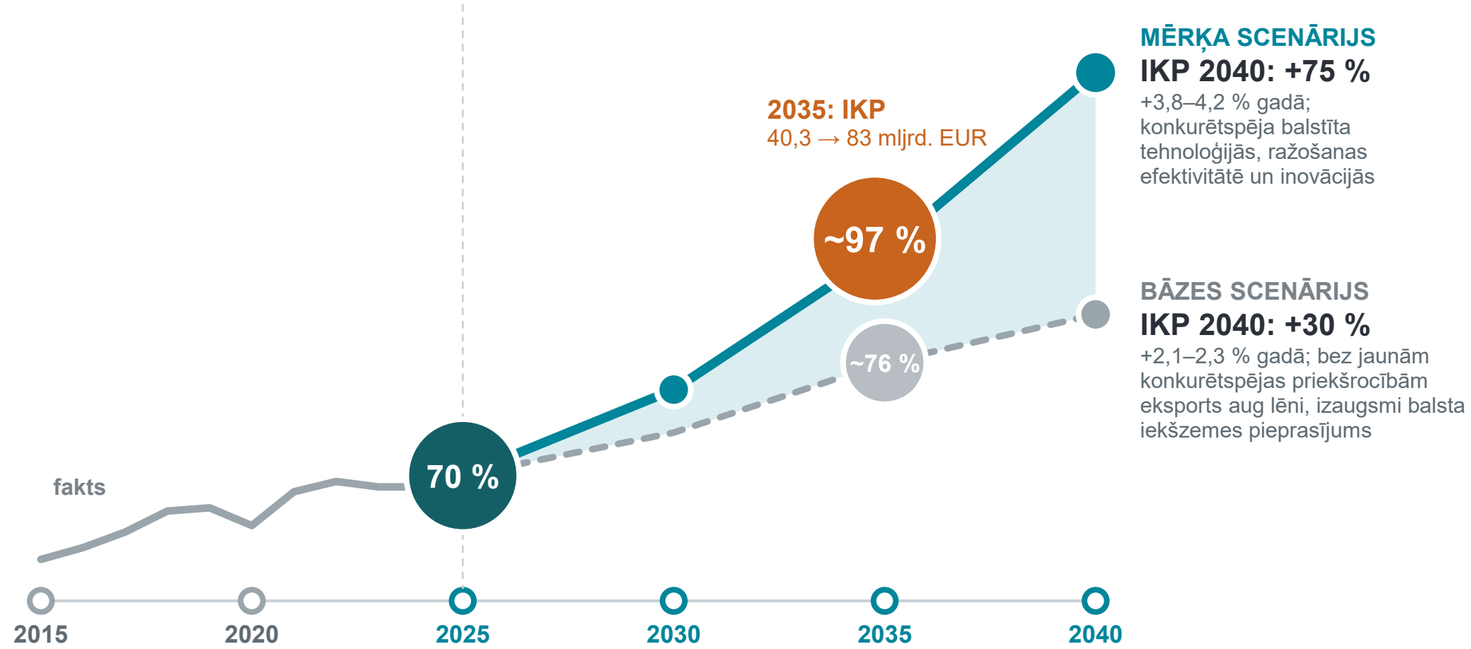
SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

2025 → 2035

Eksports	Privātās investīcijas	Izdevumi P&A	Bruto alga	Produktivitāte
% no IKP	% no IKP	% no IKP (fakts 2024)	EUR mēnesī	% no ES vidējā, f.c.
60,7 → **85**	17,1 → **25**	0,92 → **3,2**	1835 → **>3200**	55 → **>95**

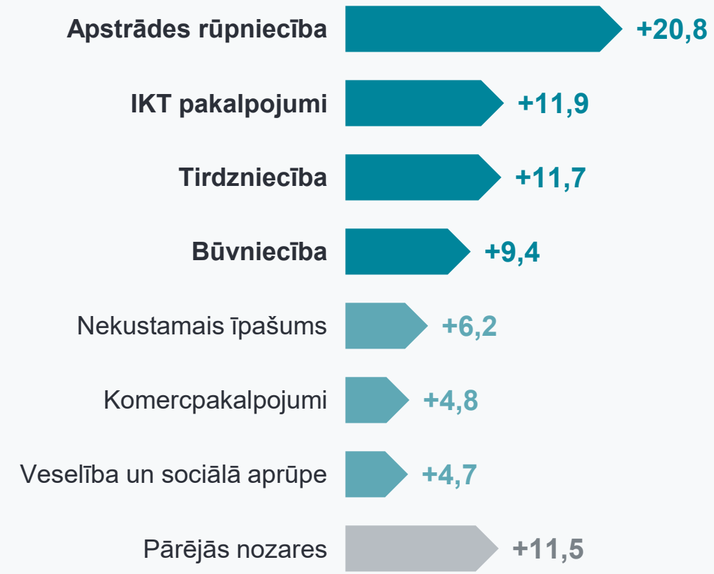
IKP salīdzināmās cenās, 2025 = 100

Aplī – IKP uz iedzīvotāju (pēc PPS), % no ES vidējā

Nozaru ieguldījums izaugsmē 2025–2040

pievienotās vērtības pieaugums, procentpunkti; mērķa scenārijs

Kopā: +81 p.p. · apstrādes rūpniecība, IKT un būvniecība – 2/5 no izaugsmes

Izaugsmes atslēga – produktivitāte
no ~55 % līdz >95 % no ES vidējā līdz 2035. gadam

Avots: CSP; Eurostat; EM prognozes (2026)

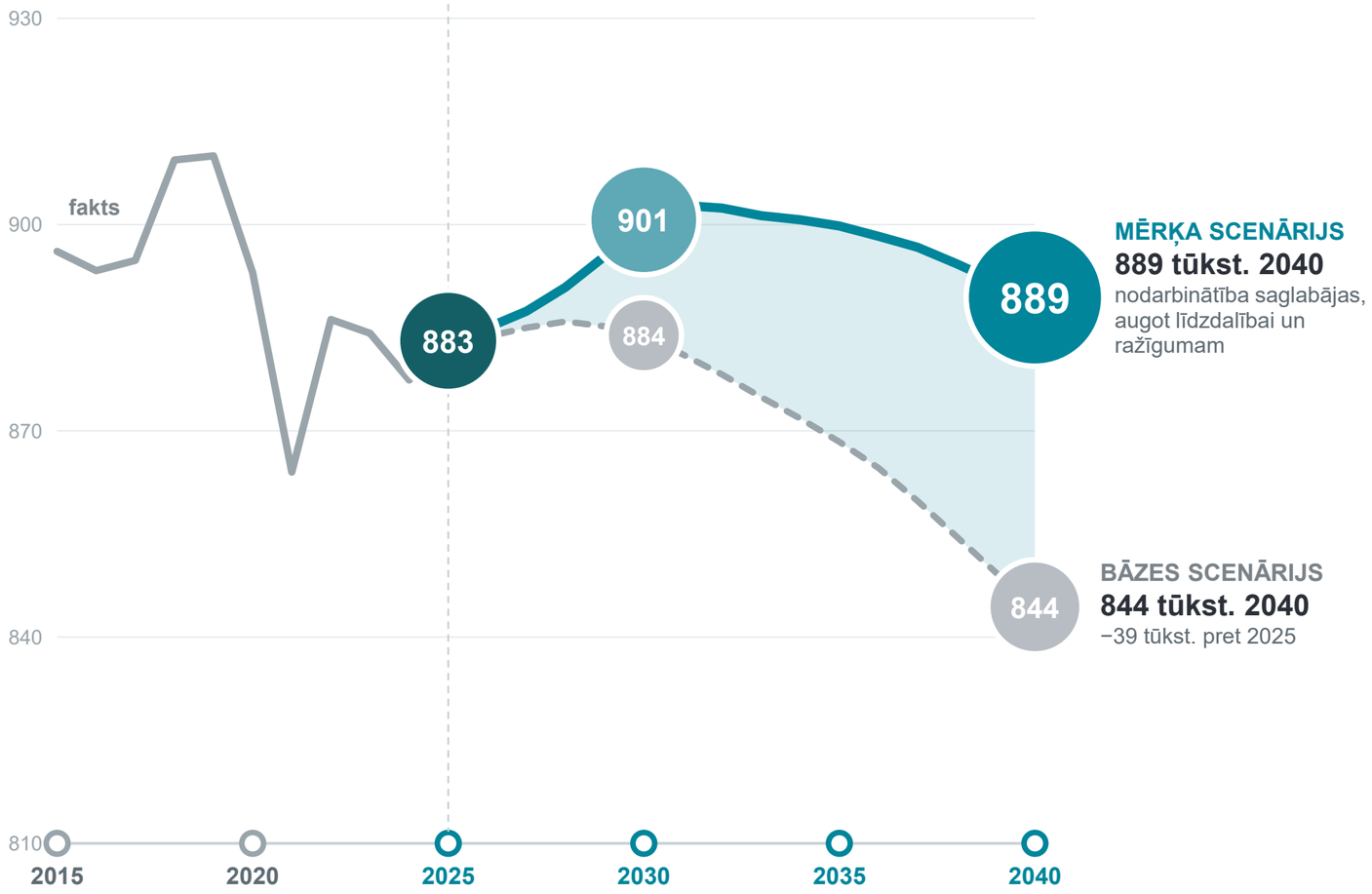
DARBASPĒKA UN PRASMJU PIEPRASĪJUMS

KOPĒJAIS DARBASPĒKA PIEPRASĪJUMS LĪDZ 2040. GADAM

Mērķa scenārijā nodarbināto skaits saglabāsies ~890–900 tūkst. – ekonomikas izaugsmi nodrošinās ražīguma kāpums

NODARBINĀTO SKAITS (15–74 G. V.), TŪKST.

MĒRĶA SCENĀRIJS
889 tūkst. 2040
nodarbinātība saglabājas, augot līdzdalībai un ražīgumam

BĀZES SCENĀRIJS
844 tūkst. 2040
−39 tūkst. pret 2025

KAS NOSAKA PIEPRASĪJUMU

Mērķa scenārijs, 2025 → 2040

IKP, salīdzināmās cenās (2025 = 100)
100 → **175**

Nodarbināto skaits
883 → **889** tūkst.

Nodarbināto maksimums
903 tūkst. ap 2031. gadu

IKP uz nodarbināto +74 %
IKP +75 %, nodarbinātie +0,7 % (2040 pret 2025); bāzes scenārijā ražīgums +36 %

Avots: CSP (fakts līdz 2025. g.), EM darba tirgus prognozes (2026)

DARBASPĒKA PIEPRASĪJUMA IZMAIŅAS 2025–2040*

Pieaugs pieprasījums pēc inženieriem, IT un veselības aprūpes speciālistiem un darbiniekiem ar augstāko un profesionālo izglītību

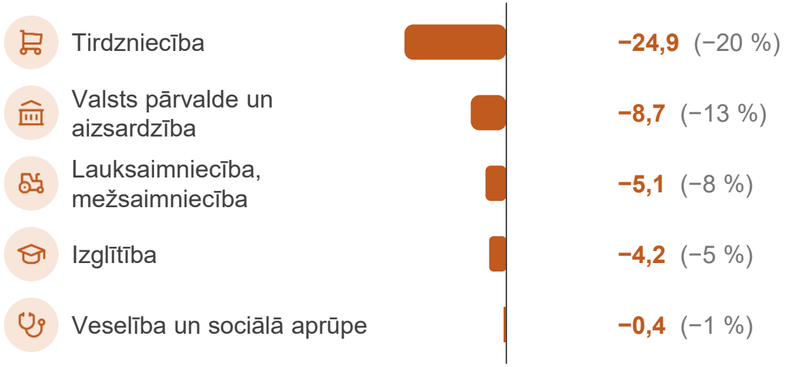
1 Nozares

nodarbināto skaita izmaiņas 2025–2040, tūkst. (%)

▲ Lielākais pieaugums

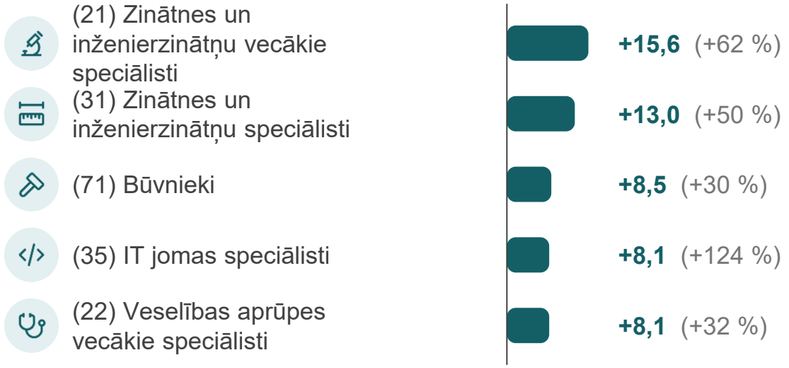
▼ Lielākais samazinājums

2 Profesijas

nodarbināto skaita izmaiņas profesiju grupās 2025–2040, tūkst. (%)

▲ Lielākais pieaugums

▼ Lielākais samazinājums

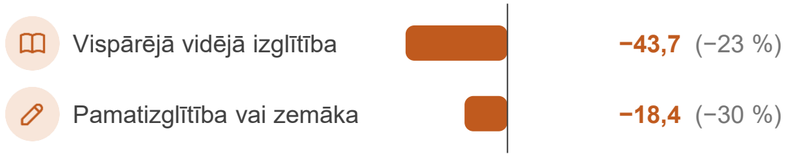
3 Izglītība

nodarbināto skaita izmaiņas 2025–2040, tūkst. (%)

▲ Pieaugums

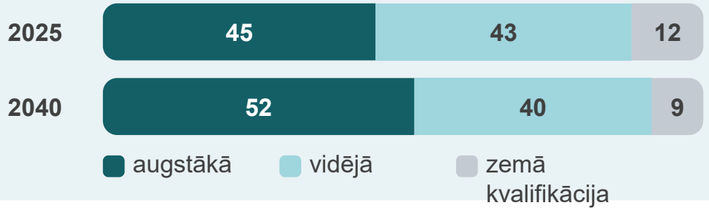
▼ Samazinājums

Darbvietas pēc kvalifikācijas līmeņa, %

45 → 52 %

augstākās kvalifikācijas darbvietas, 2025 → 2040

*Mērķa scenārijs. Avots: CSP, EM prognozes (2026)

GALVENĀS DARBA IESPĒJAS RADĪS AIZVIETOJOŠAIS PIEPRASĪJUMS*

Kopējās darba iespējas

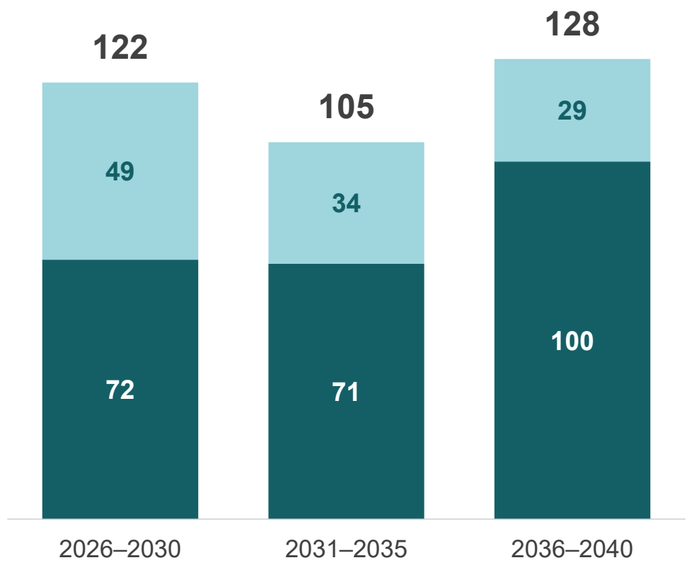
355 tūkst.

darba iespējas 2026–2040

243 tūkst. (69 %)
aizvietojošais pieprasījums

112 tūkst. (31 %)
jaunas darbavietas

78 % darba iespēju 2036–2040 veidos aizvietojošais pieprasījums

Sagaidāmās vakances nozarēs 2026–2040, tūkst.

Aizvietošana pa profesijām

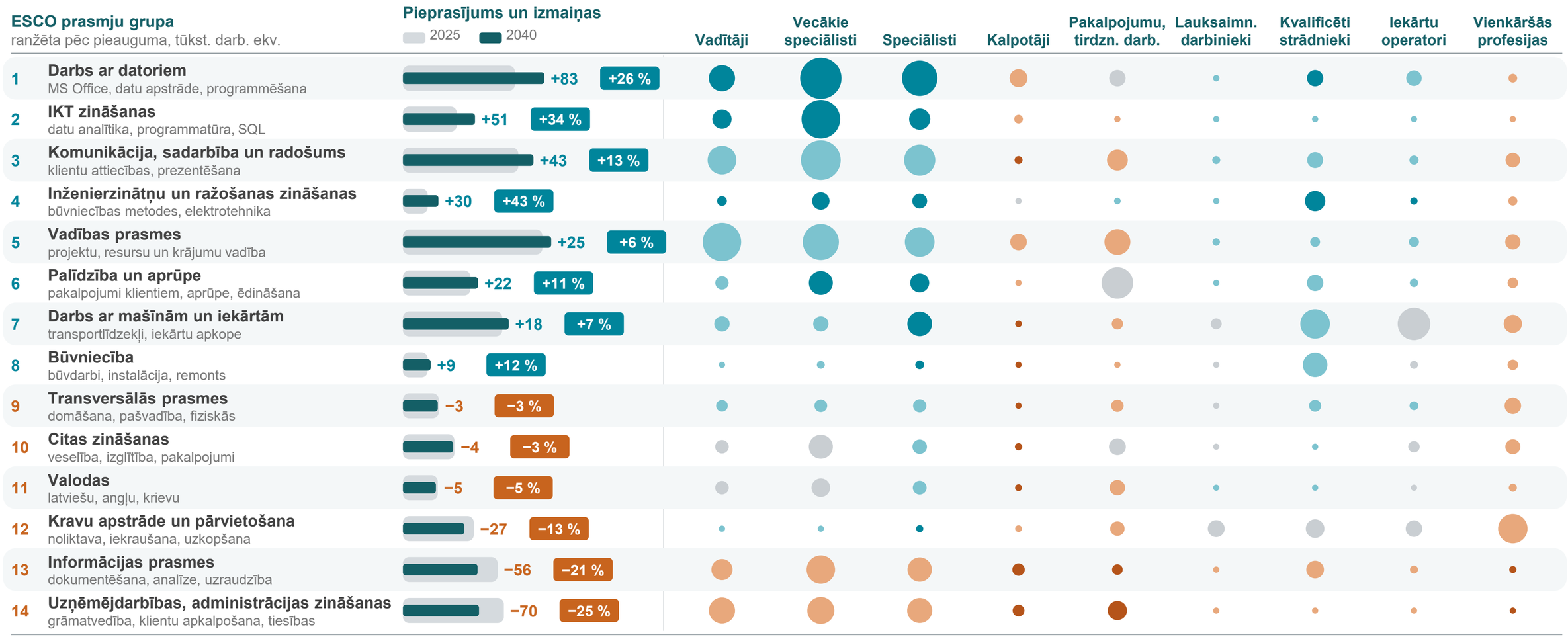
% no 2025. g. darbvietām (tūkst.); apjoms ≥ 5 tūkst.

*Mērķa scenārijs. Avots: EM prognozes (2026)

PRASMJU PIEPRASĪJUMS 2040. GADĀ PA PROFESIJĀM

Vakanču prasmju profili × 2040. gada profesiju struktūra: visvairāk pieaugs digitālās prasmes, saruks administrācijas zināšanas

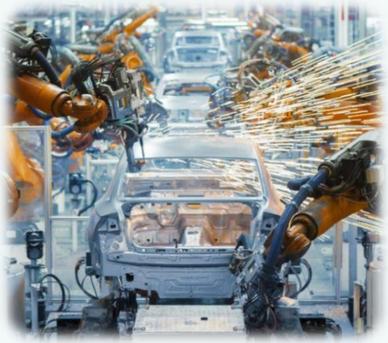
Darbinieku ekvivalents – nodarbināto skaits, kuru darbā prasme nepieciešama; grupas nesummē

Avots: EM prognozes (2026, mērķa scenārijs), CSP vakanču monitorings, ESCO, EM aprēķini

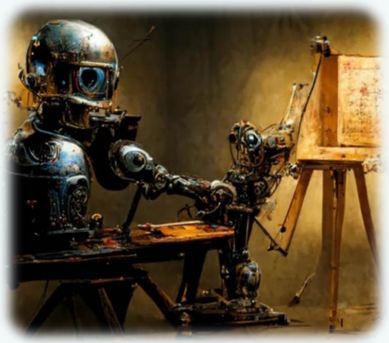
MĀKSLĪGAIS INTELEKTS, ROBOTIZĀCIJA UN AUTOMATIZĀCIJA

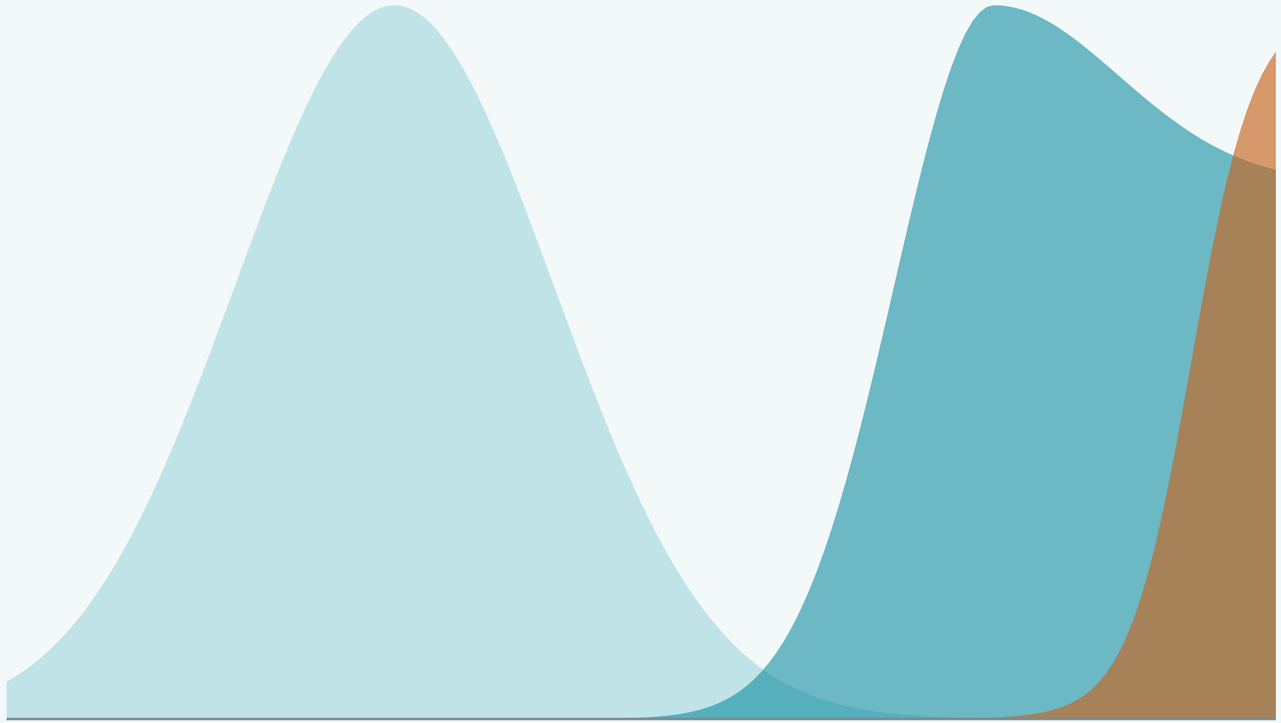
Industrializācija

Robotizācija, digitalizācija

Mākslīgais intelekts

MI UN ROBOTIZĀCIJAS IETEKME UZ DARBA VIETĀM

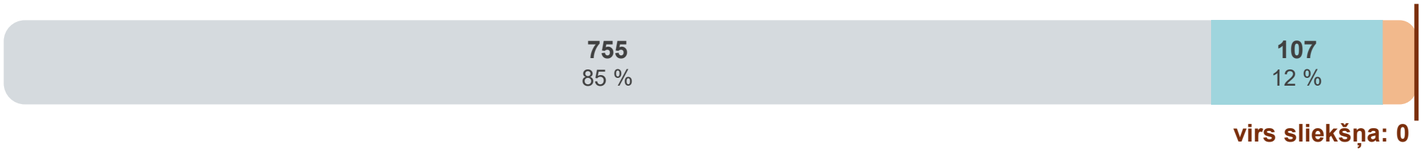
Kopā MI un roboti aizvietošanas riskam pakļauj ~71 tūkst. darba vietu (8 %), vēl 361 tūkst. (41 %) darbs būtiski mainīsies

Darba vietas pēc automatizācijas potenciāla, tūkst. (2025)

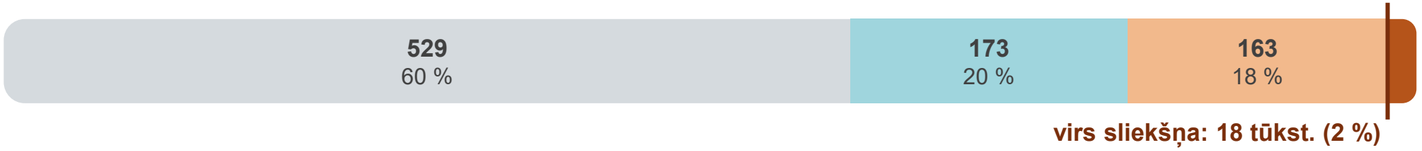
% no profesijas uzdevumiem, ko var veikt tehnoloģija

< 30 maza ietekme | 30–49 daļēja ietekme | 50–69 būtiska pārveide | ≥ 70 aizvietošanas risks

Robotizācija fiziski roboti un automatizētas iekārtas

Mākslīgais intelekts valodas un spriešanas MI (piem., Chat GPT, Claude u.c.)

MI kopā ar robotizāciju MI vadīti roboti, autonomi transportlīdzekļi

Aizvietošanas slieksnis – 70 %. Ja tehnoloģija veic ≥ 70 % uzdevumu, darbinieku izdevīgāk aizstāt; pie 50–69 % darbs būtiski mainās. Latvijā zemāku algu dēļ aizstāšana notiks lēnāk.

Darba vietas virs sliekšņa (MI + roboti)

tūkst. nodarbināto, 2025; potenciāls, %

Tikai MI: 18 tūkst. virs sliekšņa (grāmatvedība, algas, sekretāri, datu ievade)
Tikai roboti: neviena grupa virs sliekšņa

Avots: EM prognozes, CSP vakanču monitorings, ESCO, ILO, OECD, EM novērtējums

MI PRASMJU PIEPRASĪJUMS

Latvija: vakanču sludinājumi ar MI prasībām, 09.2025.–08.2026.

3 041
sludinājums ar MI prasībām

2,1 %
no visiem sludinājumiem

5,9 %
vecāko speciālistu sludinājumos

MI var aizvietot

- datu ievade un pārbaude
- algu, nodokļu un maksājumu aprēķini
- rēķini un grāmatvedības ieraksti
- veidlapas, dokumentu kārtošana
- vēstules, e-pasti, standartatskaites
- klientu standartjautājumi

Paliek cilvēkam

- izņēmumu un neatbilstību risināšana
- atbildība par likumu ievērošanu
- sarežģīti klienti un sūdzības
- konfidencialitāte un ētika
- sadarbība ar vadību un kolēģiem
- MI rezultātu pārbaude un kontrole

Globālās tendences

+69 % vs +9 %
MI prasmes prasošo darba vietu pieaugums pret visu darba tirgu
PwC, 2026; 27 valstis

62 %
algas prēmija sludinājumos ar MI prasmēm (2025. g. – 57 %)
PwC, 2026

> 50 %
MI prasmju sludinājumu ir ārpus IT jomas; alga vidēji +28 %
Lightcast, 2025

7× vecākos speciālistu prasmes jau sākuma līmeņa amatos
MI visvairāk ietekmētajos sākuma līmeņa amatos darba devēji 7 reizes biežāk prasa vadību, radošumu, saskarsmi – prasmes, ko agrāk gaidīja no pieredzējušiem ASV; PwC, 2026

Avots: CSP vakanču monitorings (09.2025.–08.2026.), PwC Global AI Jobs Barometer 2026, Lightcast (2025), ESCO, ILO, OECD, EM aprēķini

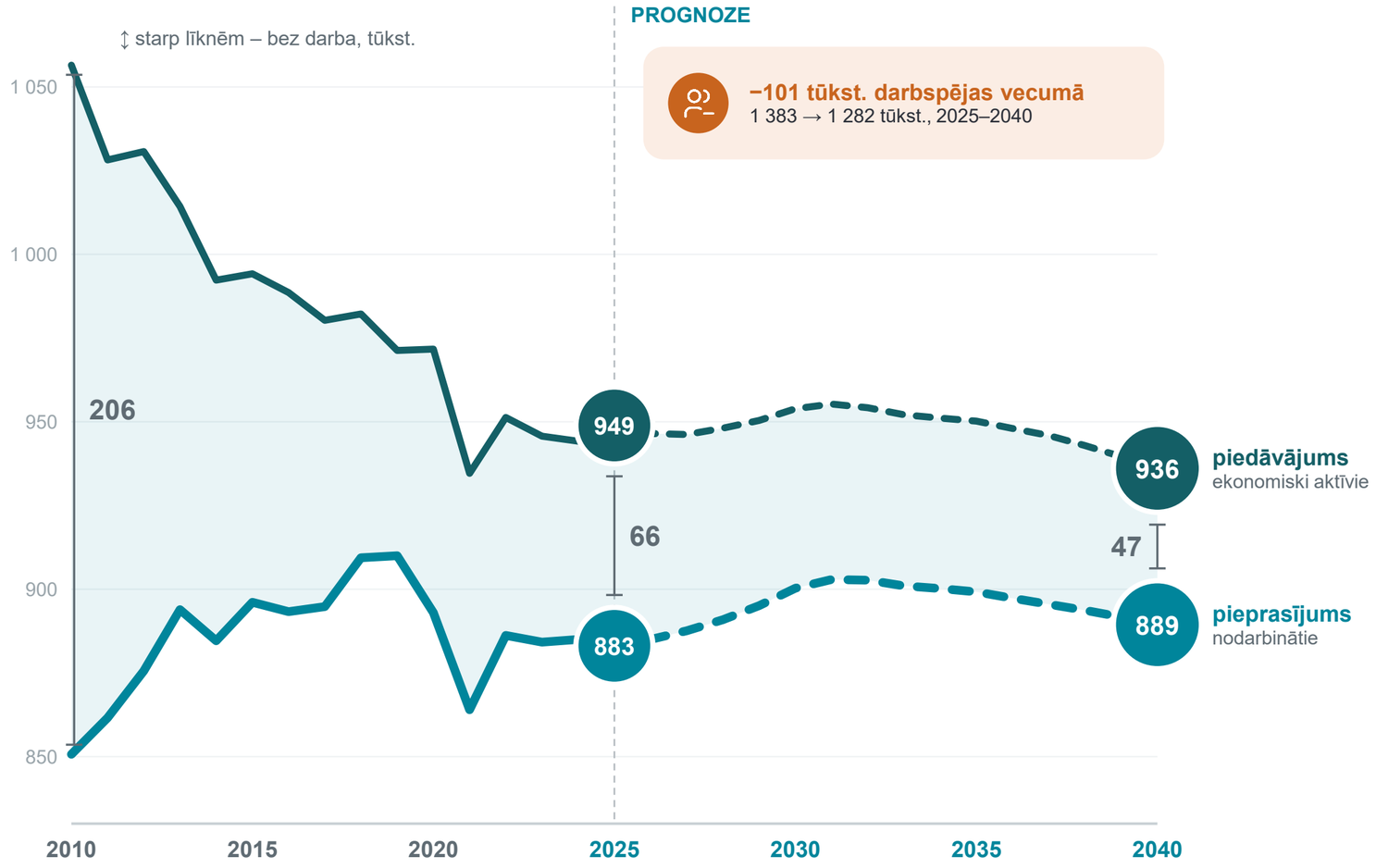
DARBASPĒKA PIEPRASĪJUMA UN PIEDĀVĀJUMA ATBILSTĪBA

DARBA TIRGUS DARBOSIES TUVU SAVAM POTENCIĀLAM*

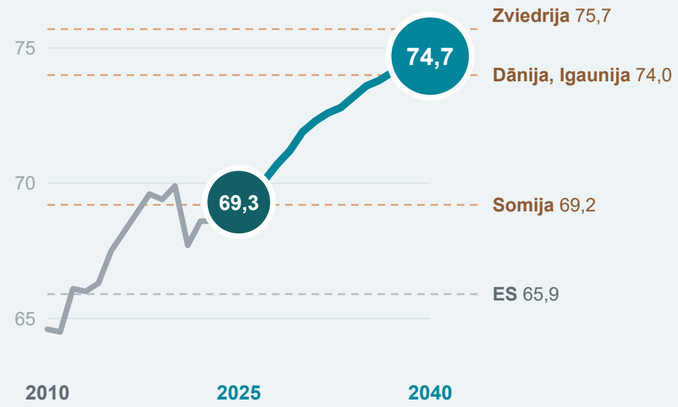
Demogrāfijas ierobežojumus kompensēs augsta līdzdalība – tuvu Ziemeļvalstu līmenim, bezdarbs saruks līdz 5 %

DARBASPĒKA PIEDĀVĀJUMS UN PIEPRASĪJUMS, TŪKST.

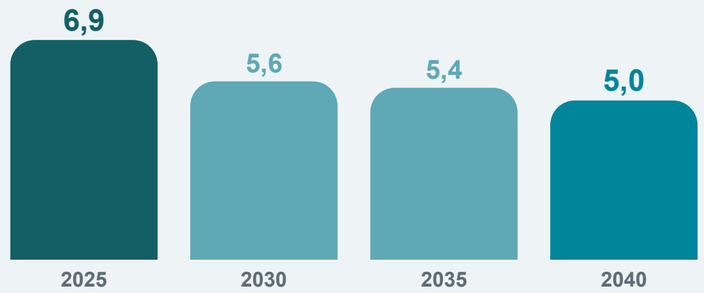
LĪDZDALĪBAS LĪMENIS, %

tuvu Ziemeļvalstu līmenim

citas valstis – 2025. g.

BEZDARBA LĪMENIS, %

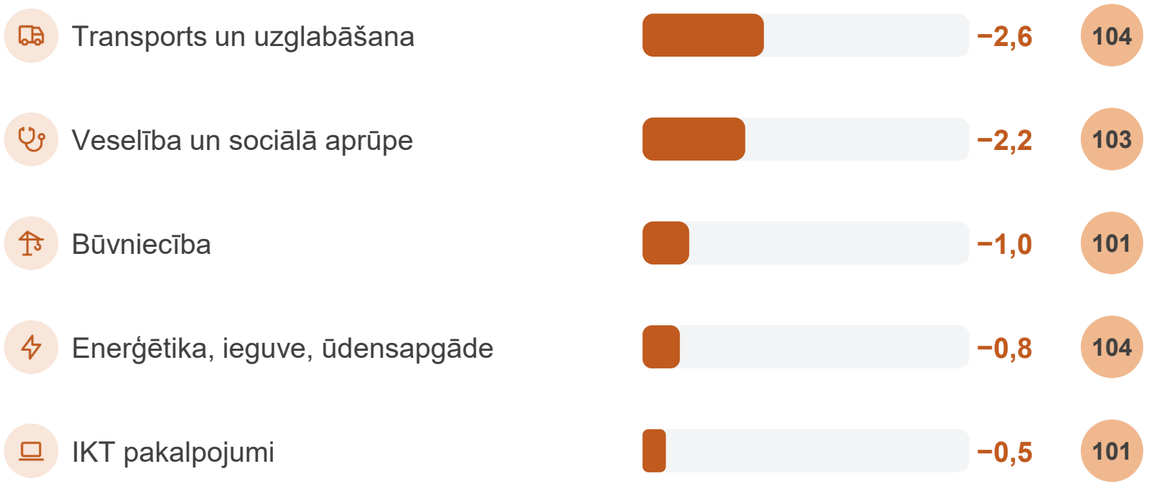
*Mērķa scenārijs. Avots: CSP, Eurostat (fakts līdz 2025. g.), EM darba tirgus prognozes (2026)

PROGNOZĒTAIS DARBASPĒKA IZTRŪKUMS 2040. GADĀ*

Kopumā darbaspēka pietiks, bet trūks kvalificētu speciālistu inženierzinātnēs, IKT un veselības aprūpē

Nozares

iztrūkums 2040, tūkst.; tikai 5 no 15 nozarēm

Nelieli iztrūkumi nozaru līmenī
Iztrūkums veidojas profesiju un prasmju līmenī

Profesijas

profesiju grupas ar lielāko iztrūkumu 2040. g., tūkst.

Aplī: pieprasījums, piedāvājums = 100

< 110 110–149 ≥ 150

*Mērķa scenārijs. Avots: EM prognozes (2026)

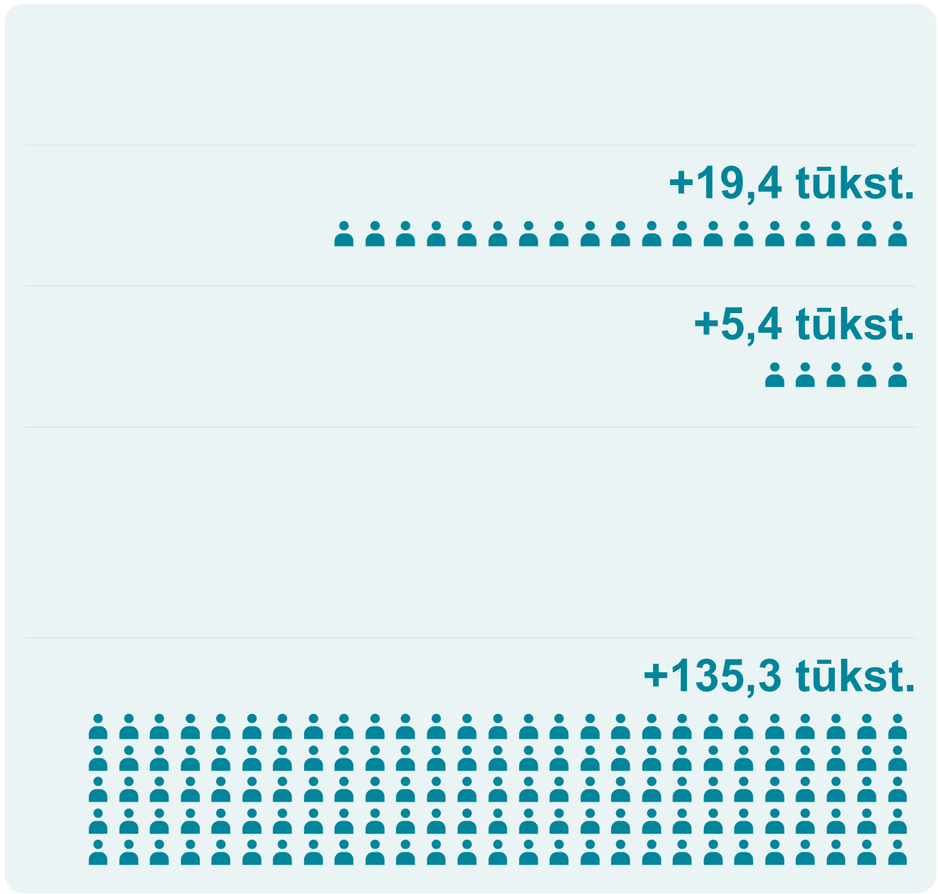
NEATBILSTĪBAS PA IZGLĪTĪBAS GRUPĀM 2040. GADĀ

2040. gadā trūks ~112 tūkst. darbinieku ar profesionālo un STEM izglītību, bet pārpalikums bez kvalifikācijas sasniegs 135 tūkst.

Darbaspēka pārpalikums cilvēki bez atbilstoša darba

Absolventi 2025. g.

Darbaspēka iztrūkums neaizpildītas darba vietas

STEM augstākā izglītība
3 220

Sociālās un humanitārās zinātnes
6 215

Pārējā augstākā izglītība
5 260

Vidējā profesionālā izglītība
6 188

Neturpina mācības pēc pamata vai vispārējās vidējās izglītības
6 264*

−54 tūkst. profesionālā vidējā izglītība inženierzinātnēs, ražošanā un būvniecībā

gandrīz 60 % no visa profesionālās izglītības iztrūkuma

= 1 000 cilvēku = 1 000 darba vietu

Avots: EM darba tirgus prognozes (2026), mērķa scenārijs

RĪCĪBAS VIRZIENI

Prasmju pieprasījums mainās ātrāk nekā izglītības piedāvājums – četri galvenie virzieni

SKOLA

Digitālā un MI pratība no skolas sola

MI un roboti būtiski mainīs **41 %** darba vietu

PĀREJA UZ KVALIFIKĀCIJU

Agrīnas mācību pārtraukšanas mazināšana

2040. gadā – **135 tūkst.** darbaspēka pārpalikums bez kvalifikācijas

PROFESIONĀLĀ UN AUGSTĀKĀ

Profesionālās un STEM izglītības stiprināšana

2040. gadā trūks **112 tūkst.** ar profesionālo un STEM izglītību

DARBA MŪŽS

Pārkvalifikācija darba mūža laikā

71 tūkst. darba vietu – MI un robotizācijas aizvietošanas riskā

Visos posmos: datos balstīta plānošana

izglītības piedāvājumu un uzņemšanu plānot pēc darba tirgus prognozēm un vakanču prasmju monitoringa

Ekonomikas ministrija

Paldies!

@EM_gov_lv, /ekonomikasministrija www.em.gov.lv Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519, Latvija +371 67013100 pasts@em.gov.lv